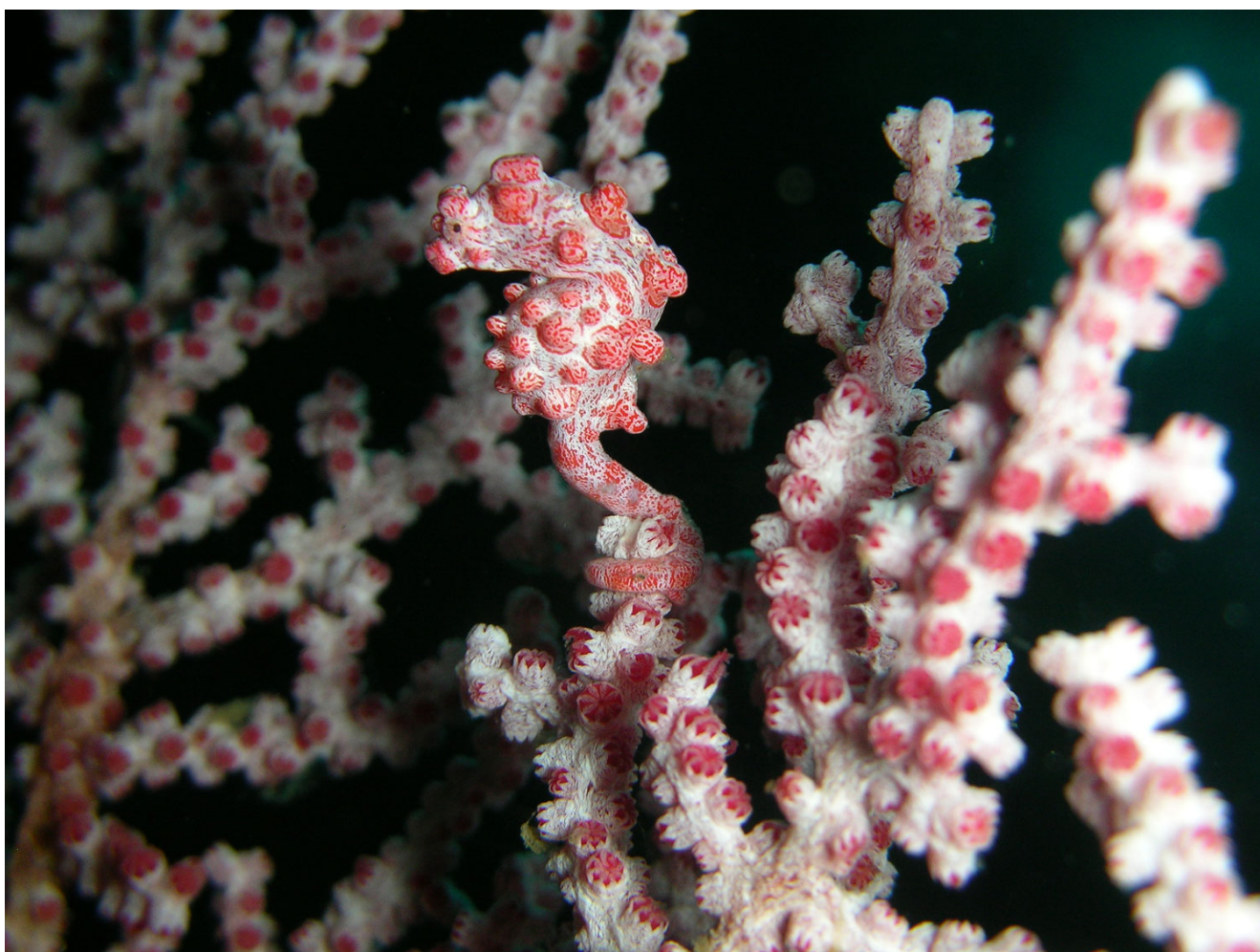

DAN byla mým záchranným lanem!

Julika je filmová dokumentaristka, která se vydala do Indonésie a posléze až do své vysněné destinace na ostrově Kri v části světa zvané Západní Papua. I když se jedná o zkušenou potápěčku s několika sty absolvovanými ponory, její báječné dobrodružství zdaleka neproběhlo tak, jak plánovala.

Během příprav na cestu se Julika pojistila u známé pojišťovny, která uzavírá pojištění i na potápění. Se svou cestovní kancelářkou si všechno důkladně zkontrolovala, aby se přesvědčila, že je pojištěna skutečně správně a řádně. Proto ji ani nenapadlo, že by se měla raději pojistit dvojnásobně, a sice i u DAN. Když si teď na to vzpomene, nenapadá ji nic jiného než: „Jak jsem se mohla tak mýlit!“

Svůj příběh vylíčila Julika takto: Po příjezdu k průlivu ve Východním Sulawesi jsem si odpočala a následující den jsem asi o půl třetí odpoledne uskutečnila svůj první ponor. Během dalších pěti dnů jsem absolvovala celkem osm ponorů. Nejhlubší ponor ze všech byl do hloubky 26 metrů. Jednalo se o zcela snadné ponory bez větší fyzické zátěže, protože nás doslova rozmazlovali – dokonce jsme ani nemusely zdvihat či nosit lahve se vzduchem. Místa potápění byla vzdálená jen deset minut plavby člunem, při žádném ponoru se nevyskytlo žádné proudění. Mořská hladina byla klidná, protože průliv je chráněn ve směru od otevřeného moře. Počasí bylo teplé a vál příjemný přímořský vánek.

Naše sestupy byly pomalé. Navzdory těmto ideálním podmínkám jsem však stále pociťovala chlad. Na sobě jsem vždy měla sedmimilimetrový neoprénový oblek bez rukávů, ale s dlouhými nohavicemi a s trikem lycra, přesto mi bylo pokaždé brzy zima a během ponorů jsem se chladem doslova třásla. Pronajala jsem si regulátor, s kterým jsem měla problémy kvůli netěsnosti. Vedoucí potápění si nejdříve myslel, že je

regulátor v pořádku, ale po jeho dalším použití a mé opětovné stížnosti se ukázalo, že měl prasklou membránu. Dostala jsem tedy jiný a s tím nebyly žádné problémy. Po prvním nebo druhém ponoru druhého dne, asi půl hodiny po ponoru, jsem seděla se svou přítelkyní a najednou jsem začala pociťovat mírné brnění v levé noze. Okamžitě jsem se rozhodla ohlásit to vedoucímu potápění. Ten se mne zeptal, zdali mám bolesti v kloubech nebo vyrážku, což můj případ nebyl, takže jsme celé záležitosti přestali věnovat pozornost.

Po následných ponorech se zdálo, že pocit „jehliček“ zmizel. Ale po jednom dalším pozdějším ponoru, jsem znovu oznámila, že v levé noze mám zase „jehly a špendlíky“. Ani to však vedoucí potápění nepovažoval za něco vážného a mně se příznaky nezdály být natolik silné, že by mohly znamenat nějaké varování. Mezitím jsem se začala cítit jako při nachlazení a usoudila jsem, že jsem jednoduše nastydlá.

Poslední ponor jsem provedla v pátek 13. června v 8.30 dopoledne. V neděli 15. června, tedy o dva dny později, jsem odletěla do Západní Papuy, mé nejvzdálenější vysněné destinace. Jednalo se o devadesátiminutový let ve výšce asi 5700 metrů. A právě během letu jsem zjistila, že brnění v mé levé noze značně zesílilo, navíc mně začala brnět i levá ruka. Poté jsem s kolegy potápěči absolvovala tříhodinovou plavbu člunem od pevniny k nádhernému ostrůvku Kri, který je celý pokrytý tropickým dešťovým pralesem a obklopen korálovým útesem. Potápění, které nás čekalo, mělo patřit k tomu nejkrásnějšímu a nejzajímavějšímu, co jsem dosud zažila. Dopadlo to však jinak. Smůla mi vytrhla ten sen přímo z mých rukou. Brnění v levé ruce a noze přetrvávalo. Několik dalších dnů se příznaky sice nezhoršovaly, ale také neustupovaly. Navíc jsem začala pociťovat mírný tlak na plících. S těžkým srdcem jsem si přiznala, že na ostrově Kri se potápět nemohu.

Neustávající brnění mi začalo dělat starosti, proto jsem se rozhodla kontaktovat DAN v Jižní Africe a požádat je o odbornou radu. Ale i v našem světě moderní komunikace, kde jsou mobilní telefony stejně důležité jako boty, jsem se nacházela v onom vzácném prostoru, kde nebyl mobilní signál a ani se zde nedalo připojit k internetu, tedy kromě možnosti vydat se na moře a dojet po asi půlhodinové plavbě na opačný konec ostrova. Tam jsem musela vyšplhat do třetího patra jakési bambusové věže, abych konečně získala připojení. Bohužel jsem mohla komunikovat pouze pomocí SMS, protože před odjezdem z Kapského Města jsem naivně aktivovala „ROAMON“, což znamená, že se nedá telefonovat, pouze posílat a přijímat

esemesky. Manažerka ostrova mi laskavě nabídla svůj osobní telefon, neboť na ostrově neexistuje žádný veřejný telefon. Dokor Jack Meintjes, ředitel zdravotní služby DAN Jižní Afrika, můj případ vyhodnotil a se svými kolegy došel k závěru, že příznaky ukazují na dekompresní nemoc (DCI), zvláště také proto, že se výrazně zhoršily ve vyšší poloze. Navrhli okamžitou přepravu do rekompresní komory. Díky kontaktování DAN jsem mluvila se zkušenými odborníky na potápěčskou medicínu, kteří okamžitě dokázali vyhodnotit mou situaci a také učinit rychlá rozhodnutí.

Když jsem zavolala své pojišťovně v Johannesburgu, ptali se, jestli jsem nakažlivá a ohrožuji své okolí, navíc se divili, že jsem „s tou nemocí“ mohla vystoupat na věž a nakonec začali plánovat, že by sehnali nějakého lékaře, který by mě navštívil a vyšetřil. Vůbec si neuvědomovali, že v případě DCS je čas zásadně důležitým faktorem. Navíc je Kri ostrovem, kam jezdí jenom jedna loď týdně. I když jsem nebyla členkou DAN, lidé z této organizace zasáhli a pomohli mi, jak nejlépe to šlo, navíc se mnou zůstávali v neustálém spojení. V tomto odlehklém koutě světa se stala DAN doslova mým záchranným lanem. Byla jedinou institucí, která mne brala vážně a poskytla mi profesionální rady. Když jsem tehdy do DAN zavolala, ihned mne spojili s lékařem, zaznamenali veškerou mou korespondenci i hovory, pomocí GPS zjistili mou přesnou polohu na ostrově a spustili plán evakuace - to vše, aniž bych byla jejich členem!

Doktor Meintjes, ředitel zdravotní služby DAN, napsal dopis letecké společnosti s vysvětlením, že mám DCS a doporučil, abych dostávala kyslík, jestliže se příznaky stanou akutními.

Na radu od DAN jsem tedy nastoupila na cestu, abych mohla podstoupit léčbu. Během letu ze Západní Papuy do Manada ve výšce 5700 metrů brnění podle očekávání zesílilo. Z DAN mi pomocí SMS poradili, že jestliže nebude v Manadu lékařský odborník na potápění, ať se vydám do Singapuru. Po příletu na mne nikdo nečekal, cestovní pojišťovna neprovedla žádné přípravy pro přepravu do komory, nebyl tam doktor vyškolený na potápěčskou a hyperbarickou medicínu, prostě tam nebylo připraveno vůbec nic, proto jsem se ihned rozhodla pokračovat do Singapuru, protože další let by následoval až za několik dní. (Poznámka: Jeden čtenář jihoafrických novin mě kritizoval v tom smyslu, že jsem jako zkušená potápěčka neměla nastoupit do letadla, když jsem věděla, že se příznaky zřejmě zhorší. Mé rozhodnutí bylo informované a učiněné SPOLEČNĚ S DAN, protože na místě komory v Manadu nebylo možné sehnat lékaře odborníka na potápěčskou medicínu).

Na letišti mě rychle vyšetřil letištní lékař, který mne do letadla pustil, hlavně také díky dopisu od doktora Meintjese, v kterém bylo doporučeno poskytnutí kyslíku v případě nutnosti, a tato informace byla předána posádce mého letu. (Poznámka: Jsem spíše opatrná potápěčka a uvědomovala jsem si, že nejhoršími příznaky, např. ochrnutím nebo slepotou, netrpím. V takovém případě bych to musela řešit jinak.) Ve výšce asi 12000 metrů jsem přestala cítit prsty na levé ruce, začaly mi bolesti v levém zápěstí i v celé levé paži, brnění v levé noze a v prstech na chodidle i v levé ruce se rozšířilo i do pravé strany. Bylo jasné, že se situace zhoršuje. Po přistání jsem zjistila, že má cestovní pojišťovna zase nezorganizovala žádnou asistenci, tak jsem se vydala k rekompresní komoře na vlastní pěst směrována radami prostřednictvím SMS od svého přítele z Kapského Města, který celou přepravu koordinoval s DAN. Dorazila jsem do vynikající nemocnice Tan Tock Seng, kde se mne ujal doktor Michael Ong. S ním na mne čekal celý jeho tým, navzdory pozdní noční hodině. Po vyšetření jsem byla převezena do průhledné akrylátové komory, kde mi byla na pět hodin nasazena hyperbarická kyslíková terapie (HBOT - Hyperbaric Oxygen Therapy) podle šesté tabulky amerického námořnictva. Příští den se stejná terapie opakovala. Obě procedury proběhly hladce a brnění zesláblo. Po následném jednodenním odpočinku jsem absolvovala třetí pobyt v komoře, tentokrát podle páté tabulky amerického námořnictva a po dobu 3 hodin (celkem tedy 13 hodin). Nyní jsem zpátky v Kapském Městě, a i když se můj vysněný výlet za potápěním doslova rozpadl, aspoň jsem se bezpečně vrátila! Hlavní dík za to patří především odborníkům z DAN, kteří trvali na tom, že se musím dostat ke kvalifikovanému potápěčskému lékaři a do komory, což si ověřili i u kanceláře DAN odpovědné za oblast Asie a Tichého oceánu.

Bez DAN už bych se nikdy na potápěčskou výpravu nevydala.

Jaké ponaučení si vzít z této mé zkušenosti?

1. Ne vždy se projevuje DCI zcela typicky a jednoznačně. Člověk nemusí mít bolesti kloubů nebo vyrážku! I „slabé“ příznaky je nutno brát vážně.
2. DCI nemusí být způsobeno výhradně „potopením se příliš hluboko“ nebo „vystoupením příliš rychle“.
3. Než se vydáte na cestu, zkontrolujte si nastavení svého mobilu, abyste si byli jisti, že v nouzové situaci, v jaké jsem se ocitla já, budete moci telefonovat i přijímat hovory bez problémů.
4. Neriskujte cestování za potápěním bez DAN! S DAN jste od samého počátku nouzového telefonátu (nebo jen telefonátu s žádostí o radu) okamžitě spojeni s vysoce vyškolenou a kompetentní osobou, která váš problém vyhodnotí a dokáže vás nasměrovat na lékaře specialistu na potápěčskou medicínu. S profesionálním zdravotním odborníkem na potápění budete hovořit během několika vteřin. Kdyby si náhodou nebyl něčím jistý, okamžitě zorganizuje interní kolegiální spolupráci.
5. Nespoléhejte se jen na běžné cestovní pojištění. V takových případech jednáte pouze s call centrem. V mém případě kontaktní osoba známé a velké pojišťovny:
  - při telefonickém kontaktu tvrdila, že nejsem pojištěná na potápění, i když opak byl pravdou;
  - divila se, že jsem se kvůli telefonickému spojení dokázala vyšplhat na nějakou věž, i když „mám takovou nemoc“;
  - divila se, že bych mohla letět letadlem, i když ta nemoc je určitě „nakažlivá“;
  - informovala lékaře i komoru v Singapuru o nesprávném čase mého příletu/příjezdu, i když zmíněná pojišťovna dostala písemně mé letové časy;
  - potřebovala několik dní na to, aby získala povolení objednat nelinkový člun, kterým bych se dostala z ostrova na pevninu; do té doby jsem už dávno z Indonésie odjela;
  - musela komunikovat s mnoha mezičlánky, což znamenalo, že jsem vlastně neměla jednu jedinou

kontaktní osobu a prakticky pokaždé, když jsem se do té pojišťovny dovolala, hovořila jsem vždy s někým jiným, který nevěděl o potápěčské a/nebo hyperbarické medicíně vůbec nic;

- ignorovala písemnou nabídku od DAN, že jsou ochotni pomoci.

Závěr

Když jde o život, nemáte času nazbyt. S DAN jsem se přesvědčila, že se ničím nezdržovali. Spuštění záchranné akce a s tím spojené rozhodování bylo okamžité. Málokdy jsem zažila takovou efektivitu a profesionalitu.

Jak je na tom Julika nyní?

Julika se naštěstí nachází na cestě k plnému uzdravení: „Doktor Meintjes (DAN SA) odhaduje, že jsem přišla asi o 15% kapacity plic, což možná získám časem zpět, i když asi nějaká menší ztráta zůstane. K potápění jsem se zatím nevrátila, protože žiju v Kapském Městě a, upřímně řečeno, tam je na mne příliš studená voda! Odborníci od DAN mi také poradili, že pokud bych se chtěla znovu potápět, musela bych podstoupit důkladné zdravotní vyšetření, aby se zjistilo, zdali jsem k potápění způsobilá, a jestliže by odpověď vyzněla kladně, pak by se muselo posoudit, zdali nepotřebuji nějakou vlastní specifickou tabulku, podle které bych si stanovovala profily speciálně pro sebe. Prostředí pod vodou je pro mne silně emocionální záležitostí, v něm zažívám klid a mír, tam cítím, že žiju naplno.“ S takovou vášní pro potápění a pro svět pod vodou doufáme, že se Julika k potápění vrátí, a to již brzy. Dalším poměrně tvrdým následkem této zkušenosti s DCI je fakt, že celá tato akce ji stála několik tisíc dolarů navíc. Zde je třeba zdůraznit, že i když se od DAN dostane zdravotních rad všem potápěčům, pouze členové DAN jsou pojištěni na následné náklady podle druhu svého členství a typu zranění (potřebné léčby). Rovněž upozorňujeme, že DAN může zařídit asistenci při nouzové evakuaci pouze pro stávající členy DAN, proto se ujistěte, zdali je vaše členství stále aktuální. Nehody se mohou stát a také se stávají. Proto je zásadně důležité, abyste byli řádně chráněni. Podělte se o příběh Juliky i se svými potápěčskými kolegy.

Závěrečné poznámky od Johna Lippmanna, výkonného ředitele DAN AP

Z prostého pohledu na profily hloubek a časů poskytnutých Julikou je obtížné rozpoznat, kde vznikl problém, protože tyto údaje jsou v podstatě obecné a normální. Pouze vyhodnocením grafů profilu minutu po minutě by se vidělo, jestli tam nebyly nějaké výstupy příliš rychlé, jak dlouho se zdržovala v jakých hloubkách, a ještě další faktory, které mohly přispět k propuknutí DCI. K faktorům, které určitě mohly sehrát důležitou roli, patří dehydratace, námaha, současný zdravotní stav a stupeň fyzické způsobilosti.

Letové časy:

Přílet v neděli 8. června ráno. (Singapur-Manado)

První ponor následujícího dne, 9. června v 3.30 odpoledne.

Poslední ponor v pátek 13. června.

Odlet v neděli 15. června kolem poledne.

Další poznámky:

Mějte vždy svého buddyho a vždy se potápějte s divemasterem.

JULIKA'S DIVE PROFILE SUMMARY

Datum	Maximální hloubka	Celkový čas potápění	Čas pod vodou
9 Červen 2008	18m	58 min	3.30pm
10 Červen 2008	22m	60 min	9am
10 Červen 2008	16m	64 min	4pm
11 Červen 2008	22.7m	69 min	11.30am
11 Červen 2008	19.2m	71 min	3pm
12 Červen 2008	26.7m	63 min	8.30am
12 Červen 2008	23.9m	68 min	11.30am
13 Červen 2008	10m	65 min	8.30am